

6 Koloběh vody jako divadelní scéna

CÍL: Děti porozumí oběhu vody v přírodě.

ČAS: 45 min.

POMŮCKY: Obrázky, které se dají navléknout na krk – pro každého žáka jeden, text koloběhu vody pro pedagoga, obrázek koloběhu vody v přírodě (dostupný z různých internetových stránek, učebnic).

Obrázky: slunce, mraku, kapky, stromu, půdy, moře.

POSTUP: Děti se rozdělí na dvě poloviny. Jedni jsou publikem a druhí herci. Později se vymění.

PŘÍPRAVA NA DIVADELNÍ SCÉNU:

Žáci si rozdělí role. Nejlepší variantou je, když si každý žák vybere roli, kterou chce. Je však potřeba, aby role byly zastoupeny na divadelní scéně všechny.

Jeden žák dostane obrázek slunce, představuje tedy Slunce.

Někteří žáci obrázky mraků.

Tři žáci obrázky kapky vody.

Někteří žáci obrázek moře, který si dají na krk, a svými pohyby představují vlny na moři.

**SPOLEČNĚ S DĚTMI
PROTI SUCHU**

**Iceland
Liechtenstein
Norway grants**

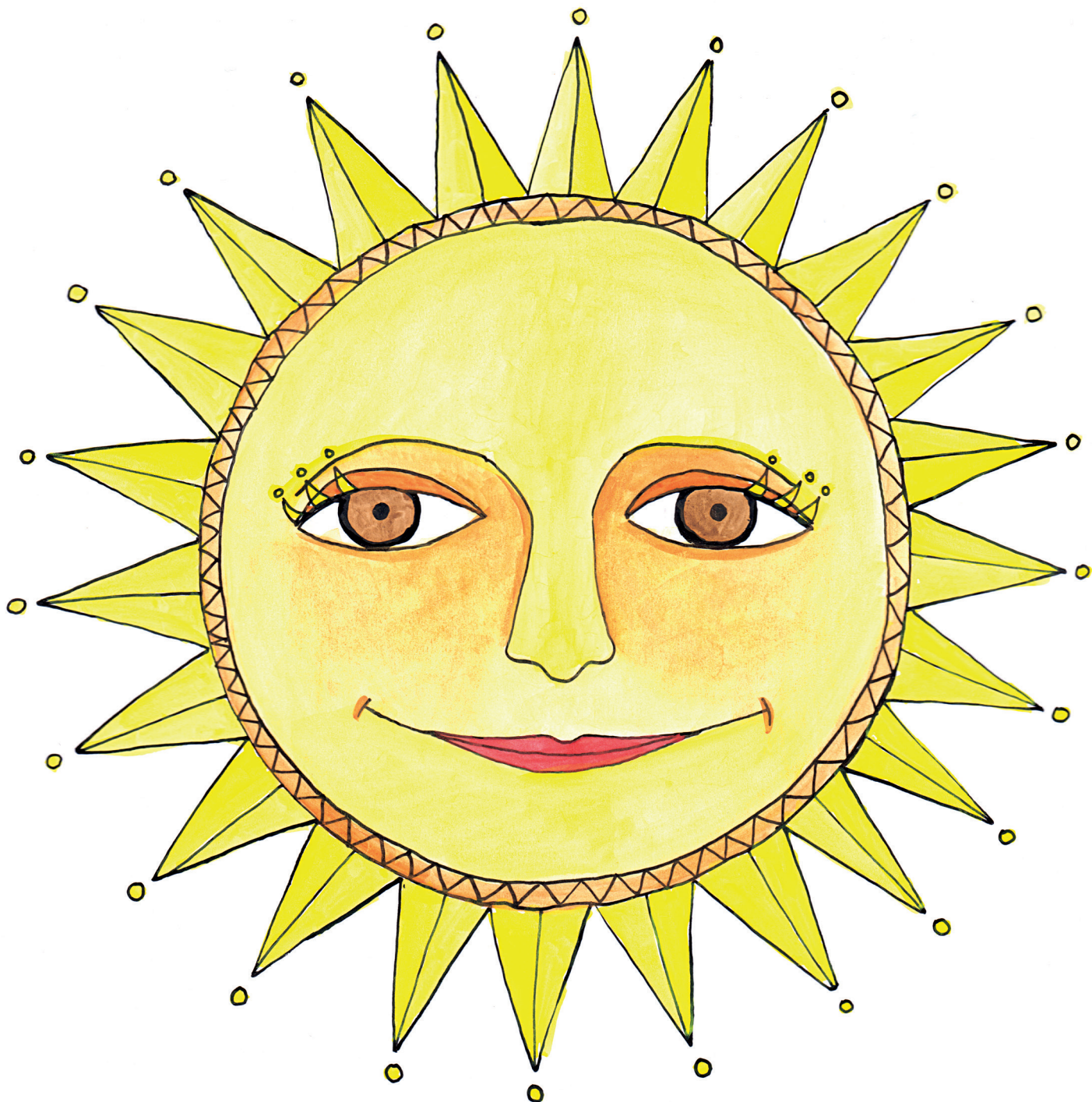
**VZDĚLÁVACÍ A KULTURNÍ
CENTRUM
ALŠTEK BROUMOV**

Živá voda
SPOLUPRÁCE PRO NÁVRAT VODY DO PŘÍRODY

PRAMĚNY
ZÁKLADNÍ ŠKOLA

**Namsos kommune
Nåvmesjenjaelmien tjelste**

Projekt With children against drought financován z Programu Vzdělávání Fondů EHP

**SPOLEČNĚ S DĚTI
PROTI SUCHU**

**Iceland
Liechtenstein
Norway grants**

**VZDĚLÁVACÍ A KULTURNÍ
CENTRUM**
KLÁŠTER BRDŘANOV

Živá voda
SPOLUPRÁCE PRO NÁVRAT VODY DO KRAJINY

PRAMENY
ZÁKLADNÍ ŠKOLA

Namsos kommune
Nåvmesjenjaelmien tjelste

Projekt With children against drought financován z Programu Vzdělávání Fondů EHP

SLUNCE

Jsi Slunce. Na začátku příběhu přicházíš na scénu a v ruce držíš kartu slunce. Když se zatáhne, předstoupí před tebe mrak, ty zůstáváš na svém místě. Když svítíš nad mořem, přejdeš k dětem, kteří představují moře, a opět držíš v ruce obrázek slunce.

**SPOLEČNĚ S DĚTMI
PROTI SUCHU**

**Iceland
Liechtenstein
Norway grants**

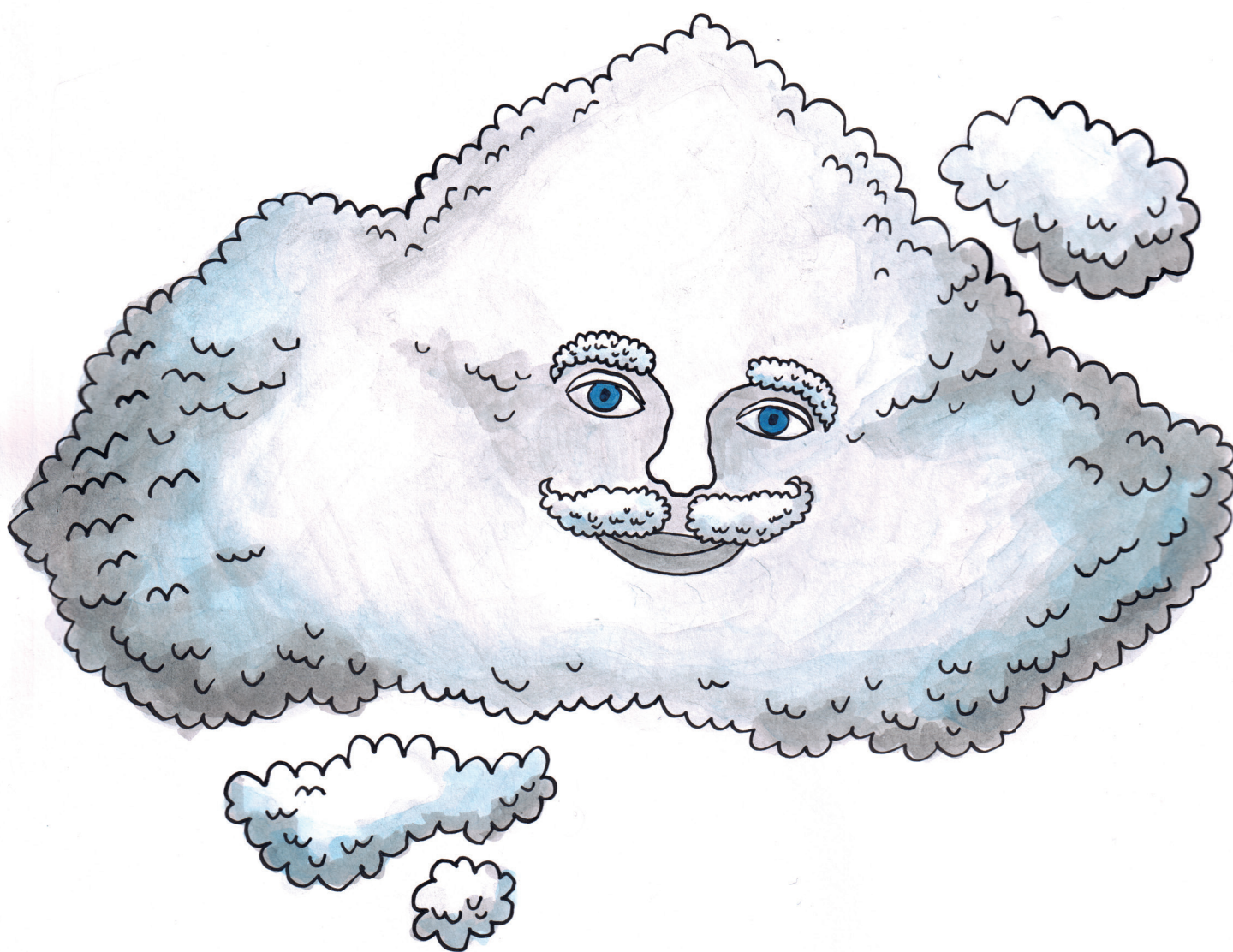
**VZDĚLÁVACÍ A KULTURNÍ
CENTRUM
KLÁŠTER BRONNOVY**

PRAMENY
ZÁKLADNÍ ŠKOLA

**Namsos kommune
Nåvmesjenjaelmien tjielte**

Projekt With children against drought financován z Programu Vzdělávání Fondů EHP

**SPOLEČNĚ S DĚTMI
PROTI SUCHU**

**Iceland
Liechtenstein
Norway grants**

**VZDĚLÁVACÍ A KULTURNÍ
CENTRUM
KLÁŠTER BROUMOV**

Živá voda
ROMULÉŽ PRO NÁVRAT VODY DO NÁŠRY

PRAMENY
ZÁKLADNÍ ŠKOLA

**Namsos kommune
Nåvmesjenjaelmien tjelste**

Projekt With children against drought financován z Programu Vzdělávání Fondů EHP

MRAK

Když se zatáhne, přijdeš na scénu a postavíš se před slunce. V ruce držíš obrázek mraku. Stále stojíš a čekáš, až přijde tvůj čas. Jakmile vypravěč řekne, že se teplem z moře odpařuje voda a vznikají mraky, přejdeš blíže k dětem, které jsou moře. Vítr mraky posouvá nad pevninu, ty se vracíš na své původní místo.

**SPOLEČNĚ S DĚTMI
PROTI SUCHU**

**Iceland
Liechtenstein
Norway grants**

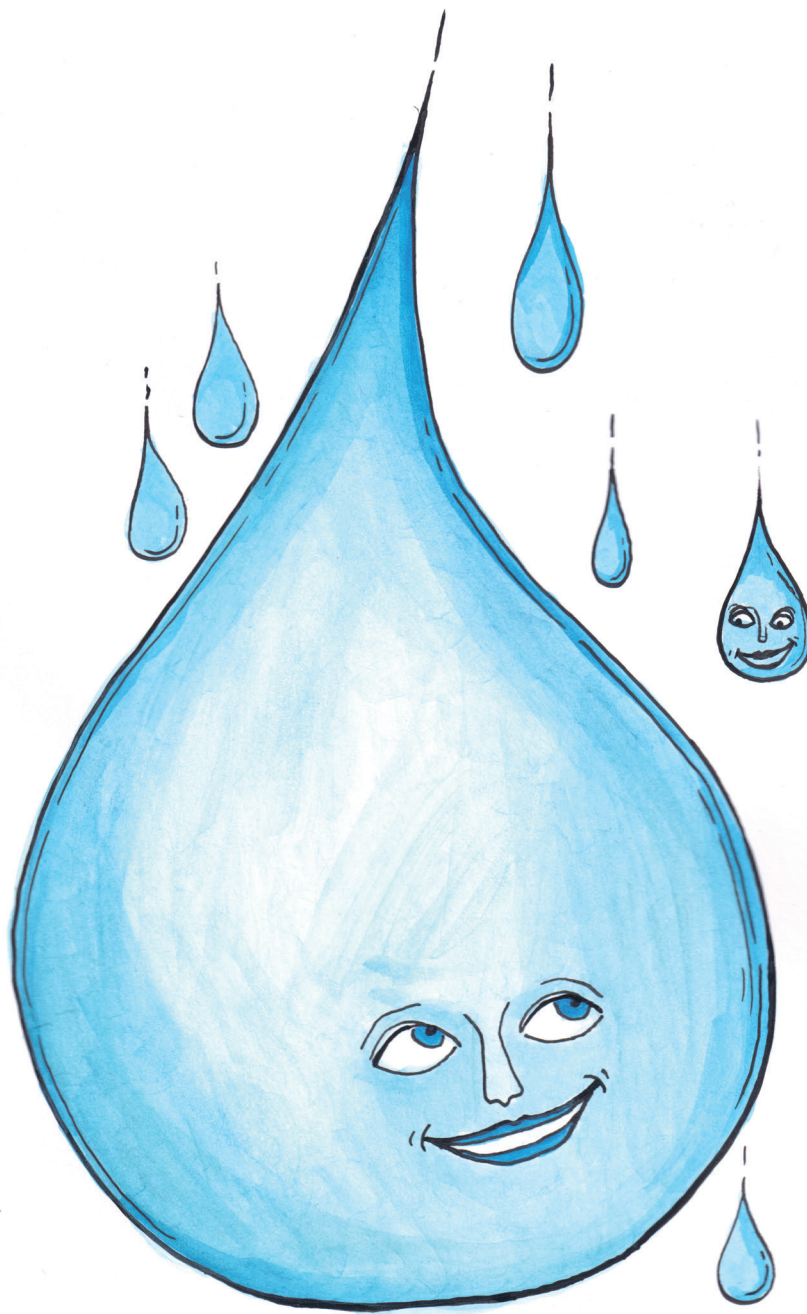
**VZDĚLÁVACÍ A KULTURNÍ
CENTRUM
KLÁŠTER BRONNOV**

Živá voda
ROMULÉNE PRO NÁVRAT VODY DO OKRAJÍ

PRAMĚNY
ZÁKLADNÍ ŠKOLA

**Namsos kommune
Nåvmesjenjaelmien tjelste**

Projekt With children against drought financován z Programu Vzdělávání Fondů EHP

**SPOLEČNĚ S DĚTMI
PROTI SUCHU**

**Iceland
Liechtenstein
Norway grants**

**VZDĚLÁVACÍ A KULTURNÍ
CENTRUM
KLÁŠTER BROUMČOV**

Živá voda
ROMULČENÍ PRO NÁVRAT VODY DO PŘÍRODY

PRAMENY
ZÁKLADNÍ ŠKOLA

**Namsos kommune
Nåvmesjenjaelmien tjelste**

Projekt With children against drought financován z Programu Vzdělávání Fondů EHP

KAPKA VODY

Jakmile začne pršet, přicházíš na scénu a děláš pomalé dřepy, což vypadá, jako když kapky padají na zem. Při tom ještě dvěma prsty ťukáš do dlaně, a napodobuješ tak zvuk deště. Pak přestaneš, aby bylo slyšet, co vypravěč říká dál.

**SPOLEČNĚ S DĚTMI
PROTI SUCHU**

**Iceland
Liechtenstein
Norway grants**

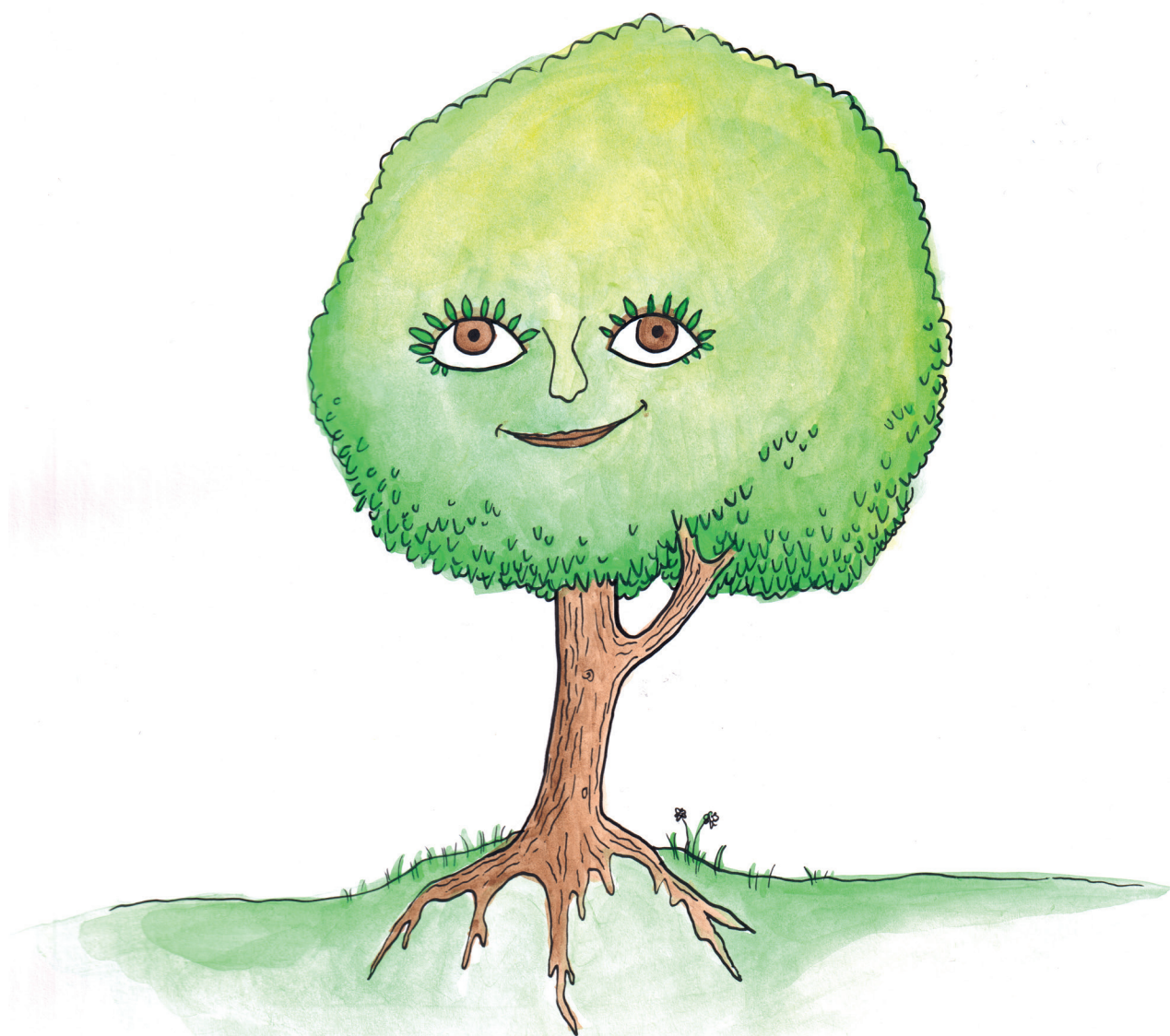
**VZDĚLÁVACÍ A KULTURNÍ
CENTRUM**
KLÁSTEK BROUMOV

PRAMĚNY
ŽÁKLONĚ BRDIA

**Namsos kommune
Nåvmesjenjaelmien tjelte**

Projekt With children against drought financován z Programu Vzdělávání Fondů EHP

**SPOLEČNĚ S DĚTMI
PROTI SUCHU**

**Iceland
Liechtenstein
Norway grants**

**VZDĚLÁVACÍ A KULTURNÍ
CENTRUM**
KLÁŠTER BRDŘANOV

Živá voda
SPOLUPRÁCE PRO NÁVRAT VODY DO PRAKTY

PRAMENY
ZÁKLADNÍ ŠKOLA

Namsos kommune
Nåvmesjenjaelmien tjelste

Projekt With children against drought financován z Programu Vzdělávání Fondů EHP

STROM

Stromy stojí na scéně od samého začátku. Máte ruce zvednuté jako větve stromu. Když začne foukat vítr, rukama pohybujete jako větve ve větru. Když nasáváte vodu z kořenů do listů, předkloníte se a naznačujete, že nasáváte vodu od chodidel postupně až do konečků prstů. Děláte zvuk nasávání vody.

**SPOLEČNĚ S DĚTMI
PROTI SUCHU**

**Iceland
Liechtenstein
Norway grants**

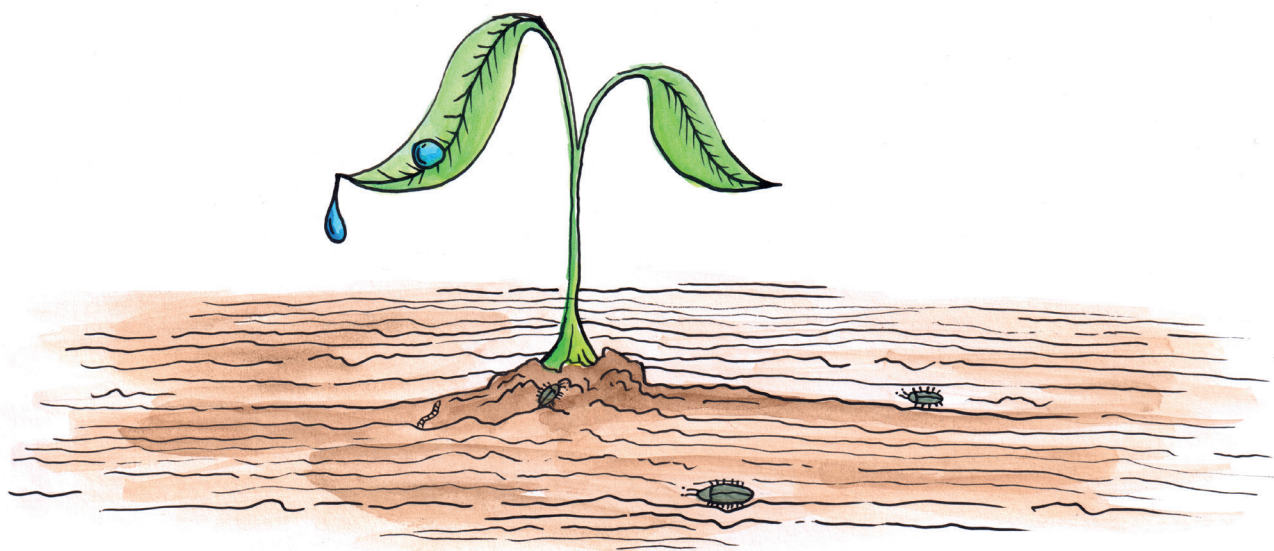
**VZDĚLÁVACÍ A KULTURNÍ
CENTRUM**
KLÁSTEK BROUMOV

Živá voda
ROMULÉNE PRO NÁVRAT VODY DO HLAVY

PRAMENY
ŽÁKLADNÍ ŠKOLA

Namsos kommune
Nåvmesjenjaelmien tjelste

Projekt With children against drought financován z Programu Vzdělávání Fondů EHP

**SPOLEČNĚ S DĚTMI
PROTI SUCHU**

**Iceland
Liechtenstein
Norway grants**

**VZDĚLÁVACÍ A KULTURNÍ
CENTRUM**
KLÁŠTER BROUMOV

Živá voda
ROMULÉŽ PRO NÁVRAT VODY DO KRAJINY

PRAMĚNY
ZÁKLADNÍ ŠKOLA

Namsos kommune
Nåvmesjenjaelmien tjelste

Projekt With children against drought financován z Programu Vzdělávání Fondů EHP

PŮDA

Půda je na scéně od samého začátku. Jakmile déšť dopadá na půdu, předvádíte pohyb rukama. Roztažené ruce do boku stáhnete k sobě k hrudníku a děláte pusou zvuk nasávání.

**SPOLEČNĚ S DĚTMI
PROTI SUCHU**

**Iceland
Liechtenstein
Norway grants**

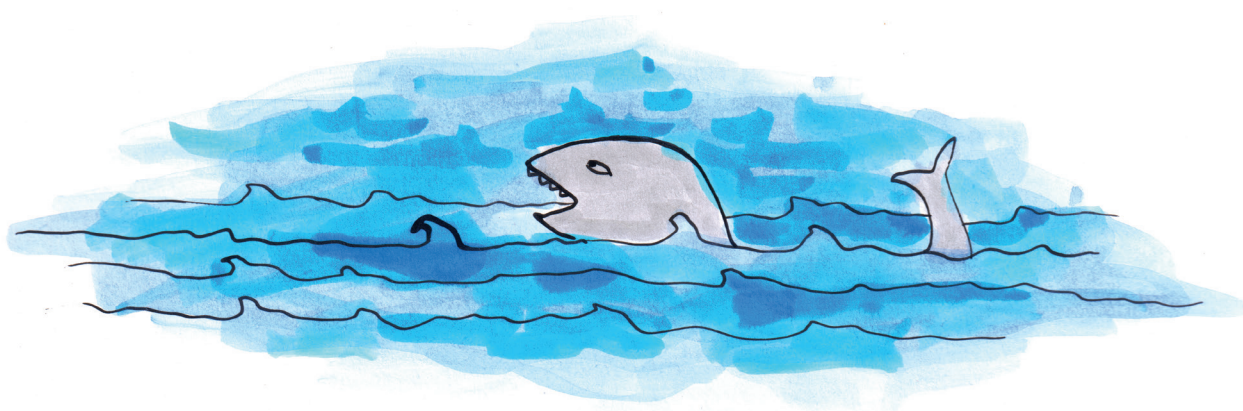
**VZDĚLÁVACÍ A KULTURNÍ
CENTRUM**
KLÁŠTER BRNOUMKY

Živá voda
ROMULÉNE PRO NÁVRAT VODY DO HNANÝ

PRAMENY
ZÁKLADNÍ ŠKOLA

Namsos kommune
Nåvmesjenjaelmien tjelste

Projekt With children against drought financován z Programu Vzdělávání Fondů EHP

**SPOLEČNĚ S DĚTMI
PROTI SUCHU**

**Iceland
Liechtenstein
Norway grants**

**VZDĚLÁVACÍ A KULTURNÍ
CENTRUM**
KLÁŠTER BRONNOV

Živá voda
SPOLUČENÍ PRO NÁVRAT VODY DO PŘÍRODY

PRAMENY
ŽIVÉ VODY

Namsos kommune
Nåvmesjenjaelmien tjelste

Projekt With children against drought financován z Programu Vzdělávání Fondů EHP

MOŘE

Moře je na scéně od samého začátku. Děti mohou předvádět svým tělem nebo rukama, jak se vlní hladina moře.

**SPOLEČNĚ S DĚTMI
PROTI SUCHU**

**Iceland
Liechtenstein
Norway grants**

**VZDĚLÁVACÍ A KULTURNÍ
CENTRUM**
KLÁŠTER BRNOHORY

Živá voda
ROZPUŠTĚNÍ PRO NÁVRAT VODY DO POKLADY

PRAMENY
základní škola

Namsos kommune
Nåvmesjenjaelmien tjielte

Projekt With children against drought financován z Programu Vzdělávání Fondů EHP

Do prostoru postavíme tři žáky jako stromy, ti si na krk nasadí obrázek stromu a svým postojem hrají strom. Tři žáci v prostoru představují zemi (půdu), ti si na krk nasadí obrázek půdy. Mohou v ruce držet i mističku s půdou.

DĚJ: Pedagog je vypravěč, děti jsou herci. Pedagog nejdříve povídá příběh koloběhu vody bez hraní rolí. Vyzve žáky před začátkem příběhu, aby se soustředili na svou roli, kterou představují, aby si v hlavě představili, jak příběh v roli ztvární. Pedagog vypráví příběh znovu, ten už děti ztvárňují. Žákům může pomoci, že si předem na svých kartách přečtou svou roli a co mají dělat. Není to však podmínkou (viz tip pro pedagoga). S malými dětmi si při prvním čtení příběhu povídáme, jak kdo ztvární svou roli, malé děti text na druhé straně obrázku nečtou.

PŘÍBĚH:

„Na Zemi svítí sluníčko (Slunce přichází na scénu), není velké parno, příjemně hřeje, že se všechny květiny i stromy vyhřívají (stromy jsou již na scéně). Vítr jemně pofukuje a hraje si s větvemi stromů (stromy jemně pohupují s rukama nad hlavou).

Najednou se zatáhlo, přišly mraky a zvedl se vítr (mraky se postaví před Slunce). Spustil se déšť. Kapky padají a pleskají kap, kap, kap. (Děti kapky dělají dřepy a pleskají dlaněmi o sebe).

Déšť dopadá i na stromy. Ty, po teplém dni, mají žízeň a nasávají vodu kořeny a vedou ji do svých listů. (Stromy nasávají vodu tak, že stojí, předkloní se a pohybem naznačují, jak sají vodu od chodidel nahoru, postupně ji rozvádí až do konečků prstů nad hlavou).

Déšť dopadá i na půdu, která ráda vodu nasaje do sebe, aby mohla poskytnout vláhu rostlinám i živočichům, kteří zde mají domov. (děti Půda předvádí pohyb: roztažené ruce do boku stáhnou k sobě k hrudníku a dělají zvuk nasávání). Část vody se z půdy odpaří a část oteče postupně do podzemních vod, potůčků a řek až do moře. (děti Moře předvádí svými rukama, jak se vlní vlny).

Na moře svítí sluníčko (Slunce se opět objevuje na scéně a předvádí, jak září nad mořem). Z moře se odpařuje teplem voda a vznikají mraky (Kapky jdou od Moře k Mraku). Mrak se zvětšuje a vítr ho posouvá nad pevninu. Co se s ním stane dál?“

Na konci nezapomeneme na potlesk.

Děti se vymění a zahrají příběh znovu.

REFLEXE: *Jak jste byli spokojeni se svou rolí? Jak vám šlo hraní? Bylo jednoduché/těžké sladit se s kamarády, spoluherci? Co byste příště změnili? Kde se tedy voda bere? Kam se ztrácí? Správná odpověď: Voda se nikam neztrácí, pořád putuje ve světě dokola a dokola.*

TIP PRO PEDAGOGA: Můžete s dětmi vymyslet další role, např. i vítr může být ztvárněn. Též můžete dětem dát volnost v představení děje, v pohybech a ztvárnění. Je přínosnější, když samy vymyslí, jak svou roli ztvární. Text na druhé straně obrázku je určen hlavně pro ty, kteří si neví se svou rolí rady, nemají v tu chvíli dostatek fantazie. Obrázky nemusí být pověšené na krku, mohou být udělané jako čelenka apod.

**SPOLEČNĚ S DĚTMI
PROTI SUCHU**

**Iceland
Liechtenstein
Norway grants**

**VZDĚLÁVACÍ A KULTURNÍ
CENTRUM
KLÁŠTER BROUMOV**

Živá voda
ROMULÉNE PRO NÁMÚ VODY DO NÁMÚ

PRAMENY
ZÁKLADNÍ ŠKOLA

**Namsos kommune
Nåvmesjenjaelmien tjelste**

Projekt With children against drought financován z Programu Vzdělávání Fondů EHP

MALÝ A VELKÝ KOLOBĚH VODY

Část vody spadlé z atmosféry na zemský povrch se do země vsákne, později se ze země odpaří, poté zkondenzuje a poté opět spadne na zem a vsákne se. Tomuto koloběhu vody nad krajinou říkáme malý koloběh vody. Kromě deště může mít také podobu sněhu, námrazy, mlhy, rosy. Podstatné je, že čím vícekrát se takto voda na zemi „otočí“ bez odtoku do moře, tím je malý koloběh vody účinnější. Malý koloběh vody tedy nutně vyžaduje možnost zadržení vody na zemi. K tomu u nás slouží lesy, mokřady, říční a potoční nivy, rašeliniště, přirozené i umělé vodní nádrže, ale i půda jako taková.

Velký koloběh vody zahrnuje, velmi zjednodušeně, odpařování vody v oceánech, transport vody ovzduším na pevninu, spadnutí vody ve formě srážek (déšť, sníh) na zemský povrch a odtok vody vodními toky zpět do moře. Na velký koloběh vody má hlavní dopad vzdušné proudění kolem Země.

**SPOLEČNĚ S DĚTMI
PROTI SUCHU**

**Iceland
Liechtenstein
Norway grants**

**VZDĚLÁVACÍ A KULTURNÍ
CENTRUM**
KLÁŠTER BRONNOV

Živá voda
SPOLUPRÁCE PRO NÁVRAT VODY DO KRAJINY

PRAMENY
ZÁKLADNÍ ŠKOLA

Namsos kommune
Nåvmesjenjaelmien tjelste

Projekt With children against drought financován z Programu Vzdělávání Fondů EHP